

בה, ועל תחבורה שתוציאנו מן השטח ותחזירנו לבסיס יהודי.

בלית ברירה המשכנו בדרך, כשלפנינו עוד 6 ק"מ ארוכים. את הפצועים שמצאנו בבית ג'יו נאד לצנו להשאיר שם — כל אחד מאתנו כבר תמך בפצוע. הבטחנו להם לדאוג לאיסופם. פנינו ישר מערבה, הדרך הקצרה ביותר לעבר חולדה העברית. משעזבנו את בית-ג'יו ראינו את הערבים הרודפים אחרינו מתקרבים לכפר ממזרח. קצת הלאה מן הכפר פגשתי את מפקד ה' פלוגה שלי כשהוא נושא פצוע, לידו היתה קבוצה קטנה של אנשים אשר נתחלקו לפצועים ולנושאי-פצועים. לאחר הליכה של 4 ק"מ, כשכל צעד נדמה לנו כצעד אחרון, שאתו אנו כושלים ונופלים ללא יכולת לקום עוד, הגענו רצוצים לגמרי לכביש ה' ראשי, ושם פגשנו כוחות שלנו, אשר החזירונו לבסיס.

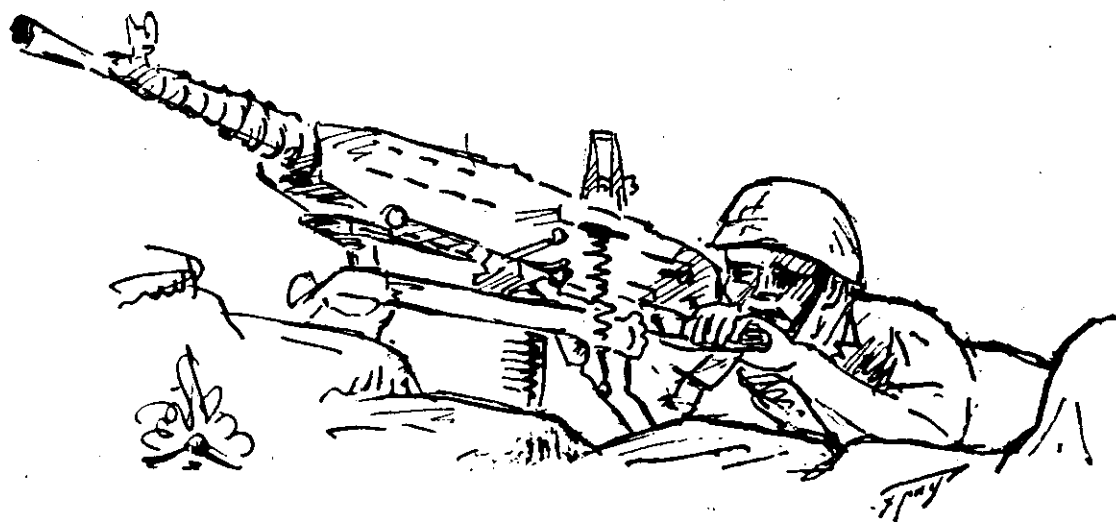
זכורני, כי בערב, כשנערך מפקד הפלוגה התברר כי מלבד שתי מרגמות "2 הוציאה פלוגתנו את נשקה כולו משדה הקרב.

ערבים היוצאים מן הכפר ומנסים לחסום את דרך הנסיגה שלנו. פיצלתי את מחלקתי לשני גופים, כדי להגביר את סיכויי ההתחמקות של כל גוף לחוד. את 2 הק"מ עד לבית-ג'יו עברנו במהירות והצלחנו להקדים את ערביי בית-סוסין.

לאורך הדרך מצאנו נשק וציוד שנעזבו, אך היינו עייפים מכדי לאספו. בצד הדרך גילינו חייל ששכב המום; תחילה חשבנוהו להרוג, אך בכל-זאת הרמנוהו וטלטלנוהו פעם ופעמים, והנה כאילו גיעור מחדש לתחיה, והחל רץ במלוא כוחו לעבר בית-ג'יו.

אח"כ נתגלו לנו חיילים שהיו שכובים על גבם מסתכלים בעיניים בוהות אל הנעשה מסביב, מעלים לרגעים חיוך על שפתם ופולטים בצורה ילדותית ביותר, "אנחנו רוצים להשאר". שום שכנוע לא הועיל, לא האויב המתקרב, לא הפגזים ואולי אף לא המשפתה המחכה בבית. היה הכרח להכותם, לבי-צוט בהם, לתקוע בהם את קני הרובים, כדי לאלץ אותם להמשיך.

נכנסתי עם שתי כיתות לבית-ג'יו מדרום, בעוד שהכיתה השלישית, שנתפצלה ממני קודם לכן, עברה דרך הכפר בחלקו הצפוני. הכפר היה ריק מכל כוח. בצל העצים מצאנו קבוצת פצועים שוכבת במרוכז, ומחכה שיוציאוהו מן השטח — הובטח להם להביא גיפים או זחלים לפינויים. בית-ג'יו הריקה היתה אכזבה מרה וקשה לנו. כפי שהבינותי מדברי המ.פ. צריכה היתה בית-ג'יו להיות תפוסה ע"י אנ-שינו, וכל הדרך אליה חשבנו רק על המים שנקבל

מדברי מפקדים

לואי ה. ליוטה

מהשבות על מלחמות קולוניאליות וקולוניאליות-למחצה

„אין לך שתי ארצות הדומות זו לזו, ואין דבר אשר יהא שרירותי ובלתי-מוצדק יותר מאשר נסיון להפוך לשגרה כללית — ויפה לכל, כביכול — את התוצאות שהושגו בתנאים מקומיים מסוימים.“

„בממלכת הפעולה, אין לך כללים, כי אם ישנם רק מצבים.“

„הכיבוש הצבאי של שטח קולוניאלי — עיקרו פחות במבצרים צבאיים מאשר בתנועה מתקדמת של ארגון.“

„העקרון הראשון להבטחת גבולות בכוחות קלים מבוטא באמרה: שמירה עצמית ע"י תנועה.“

„אין בשרשרת של משמרות-ספר צבאיים זעירים כדי להועיל — ומוטב לבטלה. כמוה כחומת-סין, והיא לא תציל את אלג'יריה מחדירות, פשיטות ופלישות יותר משהצילה, אותה חומה, את סין. הכרח הוא כי משמרות-הספר הצבאיים יהיו תמיד — כשם שתהיינה שדרות-סיוור משטרתיות צבאיות — משמרות חזקים ומוצקים.“

להבטחתו של גבול, כזה שבין אלג'יר למארוקו, למול מרכזי תסיסה, בחבל הררי או מדברי, דליל אוכלוסיה ודל-דרכים — דרושות משענות חזקות, עם ריכוזי-גייסות מספיקים, ובין אלו תספיק להבטחת הגבול שמירה „משטרתית“ קלה, בכוחות ניידים.“

„לא שרשרת משמרות-ספר זעירים, כי אם משמרות-ספר חזקים, אשר יש בכוחם גם לשגר פלגות-סיוור חזקות.“

„לקראת אופרציה המחייבת התקדמות לתוך חבלי-שבטים שטרם נכנעו, בשטחים קשיי תנועה ודל-דרכים — מוטב לחכות, לותר על מהירות ההישג, אך להכין תחילה, עד לנקודת-המוצא של המסע, כביש ומסילת-ברזל, אשר גם ילוו, לווה והיסלל, את המסע אח"כ, במידת האפשר. בלעדי כך — תהיה ההתקדמות בלתי-מובטחת, ואפשר לה כי תסתיים בשואה...“

„משימתי כאן במארוקו, אשר למענה נשלחתי הנה — היא לנהל את המשחק המשולב והנמשך של מדיניות וכוח. אשמר היטב מלהתקיף חבלים הנתונים ב„תרדמה“, אשר אינם מתעוררים לפעולות, המקשים עדיין קושיות לעצמם — ואשר היו מתלקחים לו הייתי חודר לתוכם, והיו גורמים לי הפסד של אנשים רבים וטרחה לרוב; ואלו, משיסודרו הענינים עם שאר השכנים — ימצאו מבודדים, ויפלו מאליהם לידינו...“

„איזו לך שגיאה חמורה מהמחשבה, כי פלגות-סיוור קטנות בשטחי שבטים — יש בהן ביטוי למתינות חזירות, שעה ששדרות-סיוור גדולות — גוררות, כביכול, את ההכרח לערוך פעולות ממש. היפוכו של דבר, שש מאות איש יעברו תמיד ללא-הפרעה במקום בו יתקלו המאה בהתנגדות, ומשעוסקים אנו בשאלות של תפקידים „משטרתיים“ בשטחי ילידים, נזכיר לעצמנו, כי עלינו לשמור בכלל ולקיים תמיד את הנוסחה דלקמן: להפגין כוח, למען המנוע משימוש בו.“

פעולות התקפה בהרים

(מחוך „חיל-הרגלים תוקף“ - מאת פילד-מרשל ארוין רומל)

עם כל חשיבותה הטקטית המכרעת של מכוונת-היריה בקרבות-הרגלים של המאה העשרים — מעטות הן יחסית, הדוגמאות בספרות הצבאית, להפעלתן הטקטית התכליתית של מכוונות-יריה בפעולות בעלות אופי מיוחד, וביחוד בפעולות תוקפניות — לעומת התמונה המקובלת של מסך-עוצר, מרוכז וקטלני, של מכוונות-היריה בעמדות הגנה. כשם שבתקופה שלפני מלחמת-העולם הראשונה היתה מקובלת ההגדרה הבלתי-מבחינה — „הגדרת-תוכיים“ — למכוונות-יריה, שהנן „נשק-של-הזדמנות“, או „נשק של שעת-כושר“, ולא הובנה כלל יכולתם לבלימה אכזרית של המתקיף — כך, לאחר מלחמת 1914-18, נשתרר הרושם כאילו זהו כל ערכה של מכוונת-היריה. שני הקטעים, המזבאים להלן, מספרו של הגנרל הגרמני רומל, העוסקים במצבי קרב-התקדמות בתוך שטח מבוותר (ומיוער) והררי, מבליטים את אפשרויות השימוש במכוונת-היריה בקרב תוקפני, כשהקטע הראשון מתאר את מהלכי ההתקדמות ללא-עזרת מכה-י, המבוססים על ניצול תכליתי של עקרון ההפתעה, בהערכות, התקדמות, ומכות-חתף הרסניות על מערך האויב — מבלי לתת לו כל שהות להתארגן, ואילו השני מדגים את צורות הסיוע הטקטי הניתן על ידי מכוונת היריה בפריצת קו-המגן של היריב או לחדירה ברוחמים אשר בו.

יש, כמובן, לזכור — ולזכור היטב, — כי הדוגמאות הללו לקוחות מהימים שלפני התגבשות הטקטיקה של המקלע (אף כי „מכ”י קלות“ ראשונות שצורתן היתה עדיין נתונה בתהליך של התפתחות וסיגול, כבר היו אז בנמצא בצבא הגרמני); כי אותה „הטקטיקה של הסתננות“ (מושג שהופיע אז לראשונה במילון הצבאי) לא נתגלתה לעיני העולם, אלא בקרבות סוף מרס 1918, עת ניסו הגרמנים לקעקע את החזית הבריטית והצרפתית בפלנדריה, ונגחזה קשות. הפעלתן של כמות רגלים, בנויות סביב המקלע, היתה בודאי מרחיבה בהרבה את אפשרויות החדירה בפעולות שתוכננו ע”י רומל, ומשחררת את מכוונת-היריה „בינונית“ שלו מחלק מהמשימות אשר הוטלו עליהן בפועל. אכן, יש גם צד של חיוב בעובדה זו: כי עקב העדרו של המקלע בתמונת הפעולות מובלט במיוחד דוקא תחום האפשרויות, הרחב למדי, של שימוש תכליתי במכ”י בעלות-כניס לצורך התקפה וקרב-התקדמות. ואין ספק, שמכשירי המדידה והאומדן החד-ישיים, הנלוים אל יחידות המכ”י בזמננו, עוד מרחיבים את תחום האפשרות, באשר לאש בלתי-ישירה, פגיעה באויב הנמצא מאחרי מחפה, וכיוצא בזה.

א. התקפה בהרים ללא סיוע מכ”י

9 לאבגוסט 1917

הדרומי-מערבי של ההר שהוא מיוער והנו מסוכן פחות. בהגיענו, נצטויתי לצאת עם פלוגות א' וב' ולהניס את האויב מהרמה המיוערת הקטנה, הנמצאת במרחק חצי מיל, דרומית לפסגה אונגוראנה.

בתחילה קבעתי מגע עם אגפו הימני של רגימנט-הרזרב הרגלי הבוארי ה-18, אשר התחפר כמאה מטר במעלה המדרון במשך הערב הקודם. לרוע מזלי לא יכולתי לקבל פרטים על מקום הימצאן של העמדות הרומניות, כי לא נערכו כל סיורים בכיוון הרמה הקטנה. עתה בפעם ראשונה, היה באפשרותי לבחון את פני השטח שעל פניו היה עלי להתקדם, וכמו כן בדקתי את המפה בדיקה יסודית תוך השוואה עם השטח. גיא צר ועמוק הפריד בינינו לבין הרמה וכמוהו כמוה היו מכוסים בעצים ובשיחים צפופים. שלחתי סמל עם כמה אנשים וחולית טלפון לאתר את עמדות האויב, ותוך 15 דקות קבלנו דו”ח שה-עמדה החזקה שעל הרמה נעזבה ע”י האויב. מיד עם קבלת ידיעה זו קדמתי את שתי הפלוגות בשורה עורפית לאורך חוטי הטלפון. השתלטתי על העמדה שנעזבה והכינתי אותה להגנה היקפית. היה עלי

מטח תותחים מחדש העיר אותנו לפתע לפני עלות השחר. לט. האוסר, השליש שלי, ואני אהלנו מעט מעל לשקע קטן, בו התפוצצו כמה פגזים ליד בהמות-המשא שהיו אסורות שם. הבהמות ניתקו את עבותותיהן, ודהרו בבהלה לתוך הלילה. פגז אחרי פגז התפוצץ מסביבנו, ואחדים מהפגזים החטיאו אותנו רק כחוט השערה. חיכינו עד שהאש שככה קצת, בטרם העזנו לבצע זניקה קצרה אל השקע בו היה צפוי לנו מחסה טוב יותר.

אש האויב שככה עד מהרה, אבל הפעם נפצעו מספר אנשים מרסיסי הפגזים ועל ד”ר לנץ היה לטפל בהם. עם עלות השחר עשיתי דרכי למוצב-הפיקוד הגדודי ובעזרת קפה חם התאוששתי מפחדי הלילה שעבר ובלהותיו. סמוך לשעה 0500 נצטוינו להתקדם במעלה המדרון הדרומי של האונגוראנה, בקו ישר תוך יישור חזית עם רגימנט-הרזרב הבוארי ה-18, ולהמשיך בהתקפה.

תחת אש הטרדה חזקה חצינו את המדרון המערבי של האונגוראנה ע”י שימוש בחפירות-קשר וע”י זני-קות ממכתש למכתש, והוקל לנו משהגענו למדרון